

خلاصه کتاب راهنمای معلم عربی زبان قرآن ۲مسترک

مقدمه

چرا باید کتاب معلم قبل از شروع تدریس مورد مطالعه قرار گیرد:

۱. آگاهی یافتن از اهداف برنامه درسی، یاری رساننده دبیر در رسیدن به اهداف آموزشی است.
۲. آگاهی از رویکرد و شیوه های تدریس کتاب نونگاشت

مدارس برای تدریس در نظام آموزشی ایران به چه صورت عمل می کنند:

۱. اغلب به کتاب درسی متکی هستند.
۲. کمتر درباره شیوه های تدریس و یادگیری و امکان تعدیل محتوای کتاب درسی و مطابقت با نیازهای دانش آموزان می اندیشند.
۳. گاهی برای برخی معلمان دشوار است که شیوه تدریس خود را تغییر دهند.
۴. هنوز گروهی عربی را فقط صرف انواع فعل و ضمیر و اشاره و مانند آن ها می دانند. و مهارت های شنیدن، خواندن و سخن گفتن برایشان بی معناست.

چرا بسیاری از دبیران در پی دانش افزایی برآمدند؟

بخاطر تغییر رویکرد کتاب های درسی عربی به صورت «پرورش مهارت های چهارگانه زبانی به منظور فهم بهتر قرآن و متون دینی و زبان و ادبیات فارسی»

فلسفه آموزش عربی در ایران چیست؟

- ۱. توجه به اصل ۱۶ قانون اساسی (از آنجا که زبان قرآن و معارف اسلامی عربی است و ادبیات فارسی کاملاً با آن آمیخته است این زبان باید پس از دوره ابتدایی تا پایان دوره متوسطه در همه ی کلاس ها و در همه ی رشته ها تدریس شود).
- ۲. برنامه درسی ملی (آشنایی با زبان عربی و مشخصاً مهارت های چهارگانه زبانی یعنی خواندن، گوش کردن، نوشتن و سخن گفتن در این حوزه به میزانی است که دانش آموز در درک معنای آیات قرآن کریم، کلام معصومین و متون دینی و فرهنگ اسلامی کمک کند و در تقویت زبان فارسی) او مؤثر باشد.

رویکرد و شیوه نگارش کتاب درسی آموزش زبان عربی در برنامه درسی عربی به چه صورت باید باشد:

۱. «پرورش مهارت هاب زبانی برای فهم عبارات و متون اسلامی و کمک به فهم بهتر زبان و ادبیات فارسی و حاکمیت بخشی درک مطلب، کاربرد واژگان و متن محوری به جای قاعده محوری
۲. کاستن از حجم قواعد و چشم پوشی از قواعدی که امکان نادیده گرفتن آن ها در این فرایند آسیمی به رویکرد فهم عبارت و متن وارد نمی سازد و در عوض توجه بیشتر به متن و واژگان پر کاربرد و کلیدی

شایستگی مورد نظر برنامه درسی عربی از دانش آموزان چگونه است؟

دانش آموز باید:

در پایان دوره دوم متوسطه، به فهم ساختارها و متونی با گستردگی بیشتر نسبت به دوره اول متوسطه دست یابد.

۲. ملاک گزینش کلمات چیست؟

پراکندگی بودن آن ها در قرآن، حدیث و متون ادب فارسی است.

* متوسطه اول حدود ۸۲۰ واژه و با احتساب جمع های مکسر ۸۵۰ واژه عربی یاد می گیرد.

* در کتاب حدود ۳۰۰ کلمه ی پراکندگی (با احتساب جمع های مکسر) بکار رفته است.

* نزدیک ۱۲۰۰ واژه در کتاب های پیشین است که آموزش ۱۵۰۰ واژه پربسامد زبان عربی است.

* ۵۲۲ واژه از ۸۵۰ واژه کتاب متوسطه اول کاربرد قرآنی داشتند در سه کتاب دوره دوم متوسطه نیز این گونه خواهد بود.

بخش اول: اهداف کلی برنامه درسی عربی و شبکه مفهومی

شبکه مفهومی کتاب های عربی متوسطه اول

پایه	ساختار زبانی	متون و عبارات	مهارت سخن گفتن	واژگان
هفتم	اسم اشاره، فعل ماضی، ادات استفهام، اسم از نظر عدد و جنس، اعداد اصلی ۱ تا ۱۲	آیات و احادیث داستان کوتاه/رنگ های اصلی/روزهای هفته/فصل ها	آشنایی، سلام و احوالپرسی، خدا حافظی، تعارفات در شهرهای زایرتی/در بازار/پرسش از مکان/ماهیت، هویت و رنگ	۴۰۰ کلمه
هشتم	فعل مضارع، بقیه ادات استفهام (لماذا، کیف، متی)، اعداد ترتیبی ۱ تا ۱۲، فعل مستقبل، ترجمه داشتن (عندی...)	آیات و احادیث داستان کوتاه/دوست یابی/ارزش ها و فرهنگ جامعه	معرفی افراد به یکدیگر/وعده های غذایی، پرسش از زمان و پاسخ بدان (اوقات شبانه روز، ماه و...) /پرسش از چرایی، چگونگی و شغل	۲۰۰ کلمه
نهم	شناخت فعل امر، شناخت فعل نهی، شناخت معادل ماضی استمراری، شناخت جایگاه صفت در ترکیب اضافی، ساعت خوانی، وزن و حروف اصلی	آیات، احادیث و امثال/شعر و داستان/آداب و مهارت های زندگی/در مراکز زیارتی و دیدنی/متن علمی	نحوه درخواست/باز داشتن کسی از کاری/احترام به قوانین جامعه مانند راهنمایی و رانندگی/در سفر زیارتی	۲۲۰ واژه

شبکه مفهومی دوره دوم (ریاضی و تجربی)

پایه	ساختار زبانی	متون و عبارات	مهارت سخن گفتن	واژگان
دهم	* تکرار آموخته های قواعد دوره اول متوسطه * عددهای اصلی ۱ تا ۱۰۰ و ترتیبی یکم تا بیستم، بدون توجه به قواعد تطبیق عدد و معدود و ویژگی های معدود در کتاب مشترک * آشنایی با اشکال افعال در حدی که شناسه او را در افعالی مانند خَرَجُوا تَخَرَّجُوا، استخرجوا و آخر جوا بشناسند. ولی در رشته انسانی باید نوع باب را تشخیص دهد. تشخیص فعل لازم از متعدی در رشته انسانی هدف است ولی در کتاب مشترک هدف نیست. * تشخیص جمله ی اسمیه و فعلیه و اجزای آنها * تشخیص جمله ی اسمیه و فعلیه و اجزای آن ها (فاعل، مفعول، مبتدا، خبر) * تشخیص و ترجمه ی درست فعل مجهول	شعر/متن دینی قرآن و حدیث/متن علمی/متن ادبی/متن تاریخی (تاریخ اسلام، قصص قرآن و...) /ارزش ها و فرهنگ جامعه/آیات قرآن/احادیث معصومین	گفت و گو در: فرورگه/هتل/اداره گذرنامه/سالن بازرسی/تاکسی/مخابرات/داروخانه	۳۰۰ کلمه

			*شناخت جارومجرور *شناخت اسم فاعل، اسم مفعول و اسم مبالغه	
۳۰۰ کلمه	گفت و گودر: بازار/محیط ورزشی/داروخانه/مطب دکتر	شعر/متن دینی قرآن وحدیث/متن علمی/متن ادبی/متن تاریخی(تاریخ اسلام، قصص قرآن و...) /ارزش ها و فرهنگ جامعه/آیات قرآن/احادیث معصومین	*اسم تفضیل و اسم مکان *اسلوب شرط و ادات آن *جمله بعد از نکره *ترجمه فعل مضارع(معادل فارسی مضارع التزامی و آینده منفی و ماضی نقلی) *معانی افعال ناقصه	یازده م

بخش دوم: روش ها و منابع یاددهی – یادگیری

اصول یاددهی و یادگیری باید بر چه اساسی باشد؟

۱. امکان درک و تفسیر پدیده ها ، وقایع و روابط در موقعیت های واقعی زندگی

۲. شکوفایی و تقویت انگیزه دانش آموزان از طریق کاوشگری مداوم در یافتن پاسخ پرسش ها

۳. تدارک فرصتهایی برای مرور شایستگی های کسب شده توسط دانش آموز و اخذ تصمیم برای تعدیل و بازنگری و ادامه مسیر یادگیری

۴. فراهم کردن فرصت لازم برای پیوند نظر و عمل ، تلفیق دانش و تجربیات قبلی با یادگیری های جدید به صورت یکپارچه و معنادار جهت تحقق ظرفیت های وجودی دانش آموز و توسعه شایستگی ها

۵. فراهم نمودن زمینه ساختن علم و معرفت بآبهره مندی از روش های فعال ، خلاق و تعالی بخش و سازماندهی نوآورانه و خلاق فرایند جمع آوری و انباشت حقایق

۶. تدارک زمینه تولید علم و پژوهش از طرف دانش آموز با تاکید بر مشارکت آنان در مفهوم

۷. فراهم کردن زمینه تعامل مؤثر دانش آموز با معلم و همسالان و انواع محیط های یادگیری

۸. فراهم نمودن زمینه بهره گیری هوشمندانه از فناوری های نوین آموزشی و استفاده از آن ها با نگاه تقویتی و تکمیلی یا توانمند سازی نه نگاه جایگزینی و واگذاری

اصول یاددهی – یادگیری در درس عربی پایه یازدهم به چه صورت سامان داده می شود؟

۱. اجرای آموزش به صورت فعال و با مشارکت گروهی دانش آموزان

۲. آموزش چگونه آموختن، چگونه اندیشیدن و چگونه حل مسأله توسط دانش آموز

۳. ارزشیابی معلم از فعالیت های خود علاوه بر ارزشیابی دانش آموزان برای اطمینان از اعتبار فرایند یاددهی-یادگیری

۴. درست خواندن و فهم معنای فارسی عبارات عربی توسط دانش آموز به طوری که با آموزش قواعد، فهم زبان حاصل گردد.

۵. توجه بیشتر به مهارت خواندن و شنیدن

۶. سنجش مهارت های زبانی بر مبنای:

روانخوانی/ترجمه عبارت عربی به فارسی/یادگیری عبارات و مصطلحات پرسامد و مهم زبان عربی به صورت پرسش و پاسخ بین دبیر و دانش آموز یا بین دانش آموزان/ارجاع به وجوه تمایز و اختلافات املائی کلمات در مهارت نوشتن

اصول کلی شیوه های مناسب یاددهی – یادگیری با توجه به اهداف و رویکردهای برنامه

۱. قرائت:

*در درس عربی روانخوانی جایگاه خاصی دارد .

*معلم باید از توانایی درست خوانی و روان خوانی برخوردار باشد، تلفظ صحیح حروف را بداند و بتواند متناسب با رویکرد اهداف و اصول برنامه، آموزش دهد.

۲. ترجمه:

* بهره گیری از الگوها و شیوه های کارساز برای آموزش در ترجمه

* استفاده از زبان فارسی در تفهیم فنون ترجمه

۳. قواعد:

بایدها:

* توجه به قواعد کاربردی و یافتن شاهد از متن

* تاکید بر روش اکتشافی

* توجه به آموخته های پیشین دانش آموزان

* توجه به پیوند قواعد عربی با دستور زبان فارسی

* بومی سازی به منظور فهم بهتر قواعد

نبایدها:

* تاکید بر حفظ قواعد و تعاریف

* تدریس به صورت متکلم و حده بودن معلم

* توجه به ساخت بجای شناخت

* پرهیز از طرح سوالاتی با عنوان: صحح الأخطاء یا اعراب گذاری

۴. تمرین:

* اتخاذ روش های فعال و مشارکتی در انجام تمرینات

* توجه به اصل مهم تثبیت آموخته ها

* ایفای نقش مدیر آموزشی از سوی معلم و فعال نمودن دانش آموزان در این قسمت

شیوه های اشاعه و تقویت برنامه درسی

۱. استفاده از بسته آموزشی (کتاب درسی / راهنمای معلم / کتاب کار / کتاب گویا / پوستر / فلش کارت / نرم افزار / پاورپوینت / وسایل کمک آموزشی / فیلم / اینفوگراف / وبلاگ / وبگاه و...)

۲. آگاه سازی مدیران مدارس و اولیای دانش آموزان: دبیر از مدیر مدرسه بخواهد بخش سخنی با مدیران در کتاب درسی را مطالعه کند.

دانش آموزان نیز از اولیا بخواهند بخش مربوط به سخنی با اولیا را مطالعه نمایند.

۳. گروه های آموزشی و انجمن های علمی معلمان

* شرکت در جلسات گروه های آموزشی

* تشکیل انجمن های علمی در جهت تحقق اهداف برنامه درسی

۴. دبیرخانه کشوری:

بخاطر ارتباط با گروه های آموزشی سراسر کشور به عنوان بازوی اجرایی بسیار نیرومند برنامه درسی عمل می نماید.

۵. وبگاه گروه درسی عربی

گروه عربی دفتر برنامه ریزی و تالیف کتب درسی با به روز رسانی و توانمندی وبگاه خود می تواند با کلیه دست اندکاران آموزش، دانش آموزان و اولیای آنان در ارتباط باشد.

درج و بلاگ های موفق دبیران عربی و گروه های آموزشی و وبگاه های تخصصی حوزه زبان و ادبیات عربی

۶. جشنواره رشد: می تواند با معرفی کتاب ها به معلمان، دانش آموزان و اولیای آنان برای تحقق برنامه موثر باشد.

۷. نقد و بررسی کتب درسی:

* این امر در قالبهای متفاوت (نشست تخصصی با حضور اساتید، مولفان، معلمان، کارشناسان و دیگر صاحب نظران برای شناخت بهتر محتوا و مسائل آموزشی) توصیه می شود.

* کارشناسان گروه های درسی در همایش های دبیران عربی استان ها شرکت کنند

بخش سوم: طرح درس

* تهیه طرح درس به منظور سامان دهی به روش تدریس و استفاده از تجربیات دیگران است.

* بیشتر دبیران توانا بعد از چندین سال تدریس، عملاً طرح درس را در ذهن خود دارند.

* در طرح درس باید به ارزشیابی مستمر و دریافت بازخورد از یادگیری دانش آموز که در چنین آموزشی روی می دهد توجه شود.

بخش چهارم: بارم بندی و نمونه سوال امتحانی

بارم بندی امتحان کتبی عربی زبان قرآن مشترک ۲

* بارم بندی امتحان کتبی عربی زبان قرآن ۲ مشترک رشته های ریاضی و تجربی پایه یازدهم نوبت اول از درس اول تا پایان متن و درک مطلب درس چهارم

* بارم بندی نوبت اول رشته های فنی و حرفه ای و کارودانش از کل درس اول و نیمه اول از درس دوم شامل متن و درک مطلب

مهارت واژه شناسی	۲ نمره
مهارت ترجمه به فارسی	۷ نمره
مهارت شناخت و کاربرد قواعد	۷.۵ نمره
مهارت درک و فهم	۳ نمره
مهارت مکالمه	۵/۱ نمره

- در بخش حوار، حفظ متن دشوار است، چهار جای خالی داشته باشد و هشت کلمه ارائه شود تا دانش آموز آن ها را در جای خالی قرار دهد.

- تشخیص ضمیر و اسم اشاره مناسب از اهداف کتاب درسی نیست.

- در تشخیص محل اعرابی در جمله، کلمات جمله باید اعراب گذاری کامل شده باشد.

- طرح سؤال از اعراب گذاری کلمات جمله، مطلقاً ممنوع است.

- ذکر مشتق و نوع آن لازم است.

- در اسم فاعل و اسم مفعول، ذکر اینکه اسم فاعل یا اسم مفعول از ثلاثی مجرد یا مزید است، از اهداف کتاب درسی نیست.

- در بخش ترجمه هذه العبارة حسب قواعد المعرفة و النكرة، سؤال خارج از کتاب مطابق قاعده درس طرح شود.

تذکرات: امتحان مستمر اول و دوم شامل دو بخش کتبی (از ۱۵ نمره) و شفاهی (از ۵ نمره) می‌باشد ولی امتحان نوبت اول و دوم کتبی و از بیست نمره است.

در پاسخ به جمله‌های پرسشی به پاسخ کوتاه یک یا دو کلمه‌ای بسنده شود.

آنچه را دانش‌آموز در طول سال تحصیلی می‌خواند، نمره شفاهی‌اش را تشکیل می‌دهد. حفظ عین مکالمات را از دانش‌آموزان نمی‌خواهیم.

بررسی و مطالعه کتاب معلم، دانش‌زبانی سودمندی را در اختیار دبیر می‌گذارد. شایسته است دبیر عربی یازدهم، کتاب معلم را با صبر و دقت مطالعه کند. بسیاری از ابهامات با مطالعه این کتاب از بین می‌رود.

هرچند شیوه کتاب متن محوری است، اما این به معنای نفی قواعد نیست. در کتاب‌های نو نگاشت عربی، قواعد در خدمت فهم متن هستند. در این کتاب حدود ۳۰۰ واژه جدید به کار رفته اما حدود ۱۲۰۰ کلمه‌ی عربی هفتم تا دهم نیز تکرار شده است. مفردات به کار رفته در کتاب، پرکاربردترین واژگان زبان عربی است که در قرآن، حدیث و روایات و نیز در زبان و ادبیات فارسی بسیار به کار رفته‌اند.

مکالمه بستری مناسب برای آموزش هر زبانی است و به درس عربی‌گیری و پویایی می‌بخشد. آن را زبانی پویا و کاربردی نشان می‌دهد. ولی هدف اصلی آموزش عربی نیست.

اگر شما وبلاگی فعال دارید می‌توانید درخواست کنید تا در سایت گروه عربی لینک شود.
توجه:

شایسته است که دبیر کتاب‌های عربی پایه‌های هفتم تا دهم را تدریس یا به دقت مطالعه کرده باشد.

رویکرد برنامه‌ی درسی عربی، بر اساس برنامه‌ی درس ملی این است:

«پرورش مهارت‌های زبانی به منظور تقویت فهم قرآن و متون دینی و کمک به زبان و ادبیات فارسی.»

همه‌ی کتاب‌های درسی با توجه به مصوبات اسناد بالادستی «برنامه درسی ملی» و «راهنمای برنامه‌ی درسی» نوشته شده است. تأکیدات مهم درباره‌ی شیوه تدریس و ارزشیابی کتاب:

۱- کتاب عربی زبان قرآن پایه‌ی یازدهم در هفت درس تنظیم شده است. هر درس را می‌توان در سه جلسه آموزشی تدریس کرد.

۲- تشخیص المحلّ الإعرابی یعنی فاعل، مفعول، مبتدا، خبر، صفت، مضاف الیه، جار و مجرور، مجرور به حرف جرّ جزء اهداف کتاب است ولی تشخیص اعراب (اصلی و فرعی) هدف نیست.

در این کتاب، تشخیص نوع باب و صیغه‌ی فعل، مانند: مفرد مذکر غایب ۱ و ذکر اصطلاحات ثلاثی مجرد و مزید و تشخیص آن‌ها از اهداف آموزشی نیست.

- متن درس اول بخشی از آیات اخلاقی قرآن (آیه ۱ تا ۱۲ سوره حجرات) است.

- موضوع درس دوم احترام نهادن به کلاس و معلم است.

- موضوع متن درس سوم شگفتی‌های درختان است. اندیشیدن پیرامون آفریده‌های خدا در رهنمودهای بزرگان دین، همواره تأکید شده است.

- - موضوع درس چهارم، آداب سخن گفتن است.

- متن درس پنجم، داستانی در نکوهش دروغ‌گویی است. در بسیاری از فرهنگ‌ها دروغ، کاری بسیار زشت شمرده شده است.

- متن درس ششم درباره‌ی شادروان دکتر بانو آنه ماری شیمل است. شخصیتی جهانی که در شناساندن فرهنگ و ادبیات فارسی و نیز عربی به جهانیان نقشی شگفت‌انگیز داشته است.

- متن درس هفتم درباره‌ی تأثیر زبان فارسی در عربی است. موضوعی که برای بیشتر دانش‌آموزان و دبیران، جالب بوده است.

- نیازی به ارائه جزوه مکمل قواعد به دانش‌آموز نیست.
- تحلیل صرفی و اعراب، تعریب و تشکیل و اعراب‌گذاری، از اهداف کتاب درسی نیست.
- تبدیل مذکر به مؤنث، مخاطب به مخاطب و موارد مشابه، از اهداف کتاب درسی نیست.
- معنای کلمات در امتحان داخل جمله خواسته شود.
- روخوانی‌های دانش‌آموز و فعالیت‌های او در بخش مکالمه در طول سال نمره شفاهی دانش‌آموز را تشکیل می‌دهد.
- در کتاب جای کافی برای نوشتن ترجمه و حل تمرین وجود دارد تا به دفتر تمرین نیازی نباشد.
- همکاران ارجمند با رویکرد دفتر تألیف همگام شوند. شش کتاب درسی مجموعه‌ای یکپارچه‌اند.
- دانش‌آموزان با هر دو فعل مجرد و مزید در کتاب درسی درون متن و عبارت آشنا شده‌اند.
- فعل‌های معتل - مهموز و ... از اهداف کتاب درسی نیست و نباید از این فعل‌ها سؤال طرح شود.
- در طراحی سؤال درک مطلب در کنکور و در آزمون‌های مدرسه از متون کتاب استفاده می‌شود.
- صورت سؤال به عربی است. ولی واژگانی که دانش‌آموز نخوانده باشد بکار نبریم.
- پژوهش‌های آخر هر درس، کار عملی در درس عربی محسوب می‌شود.
- در هر آزمونی مترادف و متضاد، در محدوده تمرینات سه کتاب متوسطه اول و کتاب حاضر است.
- هدف از بخش بدانیم کمک به فهم متن و عبارت است.
- بزرگ‌ترین مسئولیت معلم این است که با هنرمندی کتاب را به ساده‌ترین روش به دانش‌آموزان تدریس کند.
- در پاسخگویی به جمله‌ی استفهامی (پرسشی) باید به پاسخ کوتاه بسنده شود.
- دانش‌آموزان بسیاری از آموخته‌ها را بعد از دانش‌آموختگی از یاد خواهند برد. آنچه مهم است، خاطرات شیرینی است که از کتاب معلم و مدرسه به جای می‌ماند.

الگوی پیشنهادی جهت تدریس قسمت‌های نه‌گانه هر درس

کتاب عربی یازدهم هفت درس دارد و هر درس از هشت بخش تشکیل شده که برای هر یک روشی متناسب با اهداف کتاب و برنامه‌ی درسی پیشنهاد شده است.

ساختار درس‌ها در کل کتاب درسی پایه‌ی یازدهم

- ۱- صفحه‌ی ورود به درس / ۲- متن درس / ۳- واژگان جدید متن درس / ۴- درک مطلب
- ۵- قواعد درس تحت عنوان (اعلموا) / ۶- مکالمه (در برخی دروس) / ۷- تمرینات / ۸- پژوهش (البحث العلمی) در برخی درس‌ها.

خلاصه‌ی مراحل ترجمه‌ی یک درس:

مرحله اول:	تقویت مهارت شنیدن	نقش دانش‌آموز	نقش معلم
مرحله دوم:	تقویت مهارت خواندن	خواندن	نظارت و راهنمایی
مرحله سوم:	تقویت مهارت ترجمه	ترجمه عبارات (مقدماتی)	نظارت و راهنمایی
مرحله چهارم:	تقویت مهارت درک و فهم	ترجمه عبارات (نهایی)	تصحیح و تکمیل
مرحله پنجم:	تقویت مهارت کاربرد	مصدق‌یابی	تصحیح و تکمیل

در قسمت قواعد، یا اعلما، حفظ مطالب الزامی نیست. همچنین نیازی به ارائه جزوه‌ی مکمل نیست.

در این قسمت، معلم دانش‌آموزان را در قرائت، توضیح مثال‌ها و شرح تصاویر به مشارکت می‌گیرد. در این بخش، دانش‌آموزان تعامل بیشتری دارند. خودشان می‌خوانند و خودشان هم به سؤالات پاسخ می‌دهند، و معلم می‌تواند نقش راهنما و مصحح داشته باشد. در این صورت یادگیری عمیق می‌شود.

در قسمت تمارین، هدف اصلی تثبیت یادگیری در سه حوزه واژگان، قواعد و ترجمه است. حل تمارین به عهده دانش‌آموزان است و معلم راهنمایی می‌کند.

ساختار آموزشی کتاب یازدهم عبارت است از:

اسم تفضیل، اسم مکان، اسلوب شرط و ادوات آن، معرفه و نکره، ترجمه بعد از اسم نکره ترجمه شکل‌های مختلف فعل مضارع، دارای حروف: (آن- لن- کی- لکی- حتی) و لم- ل- لا- إن- من- ما و معانی افعال ناقصه با تکیه بر فعل کان. پژوهش: پژوهش‌های کتاب در حدّ توان دانش‌آموز داوطلب برگزیده شده است. لذا برخورد معلم در اینجا باید مطابق واقعیت باشد. واژه‌شناسی: مطالب این بخش، برای طرح در کلاس نیست. صرفاً اطلاعاتی برای دبیر است که اگر دانش‌آموزی سؤالی بپرسد می‌تواند پاسخ آن را برای آن دانش‌آموز مطرح کند.

الدرس الثالث:

اهداف رفتاری: دانش‌آموز در پایان درس باید بتواند:

۱. متن درس را بخواند، بفهمد و ترجمه کند؛
 ۲. پیام متن را درست درک کند. این درس به آفرینش خدا و اهمیت درختکاری می‌پردازد.
 ۳. معنی کلمات جدید درس را به فارسی ترجمه کند.
 ۴. اسم معرفه به ال علم و اسم نکره را در جمله و متن تشخیص دهد و درست ترجمه کند.
 ۵. با یک متن مکالمه در محیط ورزشی آشنا شود.
- فرایند آموزشی این درس، میتواند با کلیبی آموزشی در مورد انواع درختان شروع شود. این کار مستگی به وقت و امکانات کلاس و مدرسه دارد.

اعلما: در این بخش قواعد درس سوم که راجع به اسم معرفه و نکره است، معرفه به ال و علم (اسم خاص که بسیار پرکاربرد است مطرح شده است. با توجه به تدریس این دو نوع معرفه، دانش‌آموز کافی است تنها همین دو نوع را تشخیص دهد و به شکل صحیح ترجمه کند.

تمرینها: تمرین اول با هدف تقویت واژگان و درک مطلب مطرح شده است. در تمرین دوم، مهارت ترجمه مدنظر بوده است و با توجه به بحث درس که راجع به درختکاری بوده است، احادیث مربوط به درختکاری در آن مطرح شده است. در تمرین سوم، تقویت آموخته‌های پیشین دانش‌آموز و تلفیق آن با آموخته‌های نوین برای تقویت مهارت مکالمه هدف بوده است. تمرین چهارم تقویت آموخته‌های دانش‌آموزان در قواعد و در تمرین آخر، فعل و انواع آن به عنوان یادآوری آموخته‌های پیشین آمده است. البحث العلمي: هدف از این بخش، آشنایی با پژوهش است که در این درس پژوهشی راجع به اهمیت درختکاری و احترام به محیط زیست پیشنهاد شده است.

ارزشیابی: دبیر با توجه به توانمندی‌های دانش‌آموزان، باید سعی کند از طریق درگیر کردن یکیک ایشان، همه را در فعالیت

کلاسی مشارکت دهد و در ارزشیابی نیز میزان مشارکت را لحاظ کند.

دانش‌افزایی برای دبیر: این بخش فقط برای دبیران طراحی شده است و هدف از آن، افزایش دانش دبیران برای بهبود فرایند تدریس معرفی شده است.

الدرس الرابع:

در ابتدا اهداف رفتاری مطرح شده است که مشابه اهداف رفتاری سایر دروس است. تنها مورد خاص این درس، ترجمه جمله بعد از نکره است.

فرایند آموزش: متن درس راجع به آداب سخنوری است. سخن گفتن به عنوان یک هنر، با استفاده از آیات و احادیث آموزش داده شده است.

اعلموا: قواعد این درس راجع به معنای جملات بعد از اسم نکره است. قبل از این دانش‌آموزان با چنین جملاتی آشنا شده‌اند. در این درس دانش‌آموزان با شکل‌های گوناگون از ماضی استمراری، ماضی بعید و ماضی التزامی آشنا میشوند.

تمرینها: تمرین اول با هدف تقویت درک مطلب دانش‌آموز طراحی شده و دانش‌آموزان میتوانند داوطلبانه به حفظ آیات و احادیث بپردازند. در تمرین بعدی، مهارت ترجمه لحاظ شده است و سعی شده با تکرار و تمرین، مفاهیم ملکه ذهن دانش‌آموز شود. در تمرین سوم، مهارت واژه‌شناسی مدنظر بوده و دانش‌آموز از طریق حل جدول، از طریق سرگرمی آموزش میبیند. در تمرین بعدی، مجدداً تقویت واژه‌شناسی در نظر بوده و در تمرین آخر، مهارت ترجمه و تثبیت آموخته‌های پیشین دانش‌آموزان هدفگذاری شده است.

البحث العلمي: با توجه به توان دانش‌آموزان، پژوهشی طراحی شده است که با توجه به هدف درس که آداب سخنوری بوده، احادیث پیشنهادی مطرح شده است که از آن میان میتوان مواردی را انتخاب و به دانش‌آموزان ارائه کرد تا به جستجوی معنا و مفهوم آن بپردازند.

ارزشیابی: ارزشیابی این درس نیز مانند دروس پیشین است و پیشنهاد شده از تمرین شفاهی استفاده شود. وسایل کمک آموزشی برای تدریس این درس نیز شامل صوت گویا، پاورپوینت، نرم‌افزار و کلیپ است.

دانش‌افزایی برای دبیر: در این درس نیز بخشی برای ارتقا دانش دبیر در نظر گرفته شده است

الدرس الخامس:

در ابتدای درس اهداف رفتاری آمده است که مشابه اهداف رفتاری سایر دروس است. اما دو هدف متفاوت نیز آمده است. اول، آشنایی دانش‌آموزان با حروف ان، لن، لکی، لکن و حتی است که باید با نحوه ترجمه صحیح آن در جملات مضارع آشنا شود و سپس، معادل مستقبل لن یفعل و آشنایی با نحوه ترجمه آن است.

فرایند آموزش درس: سعی شده است از طریق داستان، جذابیت به مفهوم داده شود. پس از آن ترجمه متن آمده است که برای یک‌دست کردن ترجمه نزد همه دانش‌آموزان و هماهنگی بین ترجمه‌هاست.

اعلموا: قواعد این درس راجع به فعل‌های دارای حروف ان، لن، لکی، لکن و حتی است. در این درس معنای این افعال مد نظر است و هدف منصوب کردن آنها نیست. در ادامه به چند مثال از سوالات ناصحیح و نامرتبط با هدف این درس اشاره شده است.

تمرینها: در تمرین اول، هدف تقویت دانش‌آموزان در کاربرد واژگان و درک مطلب است. در تمرینهای دوم، چهارم و پنجم، تقویت مهارت ترجمه و به کارگیری آموخته‌های پیشین در نظر بوده است و در تمرین سوم، تقویت مهارت واژه‌شناسی هدف گذاری شده است.

در خاتمه درس نیز دانش‌افزایی برای دبیر آمده که مثل درس‌های قبلی، با هدف افزایش توانمندی دبیر در تدریس مواردی مطرح شده است.

اهداف رفتاری درس ششم:

دانش آموز در پایان این بخش باید بتواند:

متن درسی را درست بخواند،

پیام درسی درس را درست درک کند.

به هنگام ضرورت به حکمت های درسی استشهد کند.

معنای کلمات را از عربی به فارسی بیان کند

حروف (لم، ل و لا) را بشناسد و با این حروف فعل مضارع را در جمله درست ترجمه کند.

درس درباره اسلام شناسی و ایران شناسی آنه ماری شیملدر آلمان به دنیا آمد کتابها و سخنرانی های زیادی درباره اسلام دارد.

در پاسخ به درک مطلب می تواند پاسخ کوتاه بدهد.

هدف قواعد آشنایی درباره حروف (لم- ل و لا) دانش آموز باید بداند مثلا: لم + مضارع: معادل ماضی ساده یا ماضی نقلی منفی است.

ول و لا + مضارع (غائب) و متکلم و معادل مضارع التزامی است.

دبیر برای فهم مطالب می تواند به جزم فعل مضارع اشاره کند.

یک ردیف فعل مضارع می نویسد و روبروی آن حروف (لم- ل- لا) را بر فعل های مضارع می آورد به همراه تغییرات تا دانش آموز خود تفاوتها را تشخیص دهد.

در طراحی سوال از سوال حروف جازمه را بر فعلهای زطیر وارد کن با تغییرات لازم اجتناب کند

نوع اعراب مرفوعی و مجزومی، اصلی و فرعی و تعریب فعل از اهداف نیست

دانش آموز باید انواع (ل و لا) را در جمله تشخیص دهد.

۳- اهداف تمرینات:

تمرین ۱: تقویت توانایی دانش آموز در کاربرد واژگان و درک مطلب است.

تمرین ۲: تقویت مهارت واژه شناسی است.

تمرین ۳: تمرین آموخته های دانش آموز در بخش قواعد است.

تمرین ۴: تقویت واژه شناسی و ترجمه است.

تمرین ۵: تقویت و مهارت شناخت انواع فعل دو جمله لست زیرا مهمترین بخش هر زبانی فعل است.

تمرین ۶: از زیباترین تمرینات کتاب است. این تمرین پیوندی میان ادبیات فارسی و عربی است و لازم است دبیر به هر دوزبان تسلط بالایی داشته باشد.

پژوهش علمی: هدف تقویت فعالیتهای پژوهشی در دانش آموزان است.

اهداف رفتاری درس هفتم:

دانش آموز در پایان این بخش باید بتواند:

متن درس را درست بخواند، درست بفهمد و درست ترجمه کند.

پیام درس را درک کند.

به هنگام ضرورت به حکمت های درس استشهد کند.

معنای کلمات جدید این درس را از عربی به فارسی بیان کند.

با معانی افعال پر کاربرد ناقصه «کان، صار، لیس و أصبَح» به ویژه فعل مهم کان در جمله آشنا شود.

مکالمه ای ساده با پزشک را اجرا کند.

فرایند آموزش:

این متن از جذاب ترین متون کتاب های درسی عربی زبان قرآن است. در نظرسنجی ها بالاترین امتیاز را به دست آورد. بسیاری از دانش آموزان با ناراحتی می پرسند: «آیا واژه هایی از فارسی نیز در زبان عربی راه یافته اند؟ این متن، پاسخی به پرسش آنان است. داد و ستد واژگانی پدیده ای کاملاً طبیعی در سراسر جهان است. به ویژه میان مردم همسایه طبیعی تر است.

معربات فارسی به کلماتی گفته می شود که در زبان و ادبیات عرب استفاده می شوند؛ اما ریشه فارسی دارند. هرکلمه ای که در زبان عربی، ریشه عربی نداشته باشد؛ به آن معرب می گویند. تعریب آن است که کلمه ای غیر عربی را به شکل عربی درآورند.

هدف این است که دانش آموز معانی افعال ناقصه را در جمله درست تشخیص دهد.

افعال ناقصه ای که دانش آموز می خواند عبارت اند از: کان، صار، لیس و أصبح.

موضوع اصلی درس، فعل کان است. معانی و کاربردهای گوناگون فعل کان در درس آموزش داده شده است. اهمیتی که فعل کان دارد، سه فعل دیگر کمتر دارند. این فعل در ترکیب با افعال دیگر معادل ماضی بعید و ماضی استمراری می شود. گاهی نیز کان از حالت فعل ناقص (ربطی) خارج می شود و به معنای وجود داشتن است. کان به معنای «بود» و «است» فعل کان بر سر حرف جر که معادل مفعوم «داشتن» است، همه این موارد موجب کاربرد دقیق و چند منظوره کان می شود.

دبیر می تواند به تغییری که فعل ناقص در اسم و خبر پدید می آورد اشاره کند؛ مثلاً از دانش آموزان بخواهد فرق این جملات را بیان کند.

سعیدٌ حاضرٌ . کانٌ سعیدٌ حاضرًا.

الرَّبِيعُ جَمِيلٌ. أَصْبَحَ الرَّبِيعُ جَمِيلاً.

و به دانش آموزا بگویند خبر افعال ناقصه معمولاً فتحه یا تنوین می گیرد؛ ولی این توضیح به این معنا نیست که در امتحان نیز از آن سؤال طرح کند، یا سؤال امتیازبدهد و هرکس توانست پاسخ دهد نمره اضافه بگیرد. بدیهی است که در هیچ آزمونی و کتاب کاری چنین سؤالاتی طرح نمی شود.

بخش حوار: گفت و گو با پزشک از پر کاربردترین موضوعات در آموزش مکالمه در هر زبانی است. در مکالمه این درس به این موضوع پرداخته است.

تمارین:

تمرین اول: هدف، تقویت توانایی دانش آموز در درک مطلب است.

تمرین دوم: هدف، ایجاد پیوند میان ادبیات فارسی و عربی است. لازمه آن تسلط به ادبیات هر دو زبان است.

تمرین سوم: هدف، تقویت مهارت ترجمه است. این تمرین بر اساس آموخته های فراگیر در بخش قواعد انواع فعل است. شناخت و ترجمه فعل مهمترین بخش قواعد زبان عربی است. هر اندازه دبیر بتواند در این زمینه در کلاس کار کند کم است. مهارت شناخت فعل بسیار اهمیت دارد..

این موضوع در بارم بندی پایه های دهم و یازدهم نیز لحاظ شده است.

هر چند تبدیل و ساختن ساخت های مختلف فعل مطلوب ما نیست.

تمرین چهارم: هدف تثبیت آموخته های دانش آموز در شناخت اسم های مشتق است. همچنین تشخیص جامد نیز هدف نیست.

تمرین پنجم: هدف، تقویت مهارت ترجمه است.

